

VSP

Vy se ptáte...,

...Poradna NRZP
v ČR odpovídá.

Poradna Národní rady osob se zdravotním postižením

Otázky a odpovědi

V říjnu 2012 mi byl odcizen průkaz ZTP/P s platností neomezenou (ze zákona platnost do 31. 12. 2015) včetně všech ostatních dokladů a určité finanční částky. Veškeré doklady jsem bez problému vyřešil, průkaz ale ne. Musel jsem vyplnit žádost o přezkoumání zdravotního stavu, na základě žádosti jsem nejdříve dostal náhradní průkaz s platností do konce r. 2012, pak do 4. 1.–31. 12. 2013. Rozhodnutím ÚP ČR, pobočky Kroměříž, mám přiznanou mobilitu do 31. 12. 2015, tedy s platností původního průkazu ZTP/P. Přišlo mě již dle nového posuzování rozhodnutí o nepřiznání průkazu. Budu podávat odvolání.

Stalo se ale to, že se veškeré ztracené doklady našly, včetně průkazu ZTP/P. Může ÚP tuto skutečnost akceptovat, nebo má právo trvat na novém vydaném rozhodnutí, které je v můj neprospěch?

Doporučuji vám podat odvolání proti rozhodnutí o nepřiznání průkazu ZTP/P. Neznám váš zdravotní stav, ale pravděpodobně pro vás budou rozhodující základní životní potřeby mobilita nebo orientace, protože nezvládnání byť jen jedné oblasti z dané potřeby znamená, že máte nárok na průkaz ZTP/P. Případně byste musel nezvládat alespoň 7 základních životních potřeb, aby vám průkaz ZTP/P také náležel.

Do odvolání je vhodné uvést, jakou oblast z určité potřeby nezvládáte, a vše doložit také novou lékařskou zprávou od odborného lékaře. Vzor odvolání posílám přímo do mailu. Po odvolání postoupí váš spis krajské pobočce MPSV, která bude znovu nárok na ZTP/P posuzovat. Před vydáním rozhodnutí vás vyzvou k nahlednutí do spisu. Rozhodně tuto možnost využijte, abyste věděl, zda po novém posouzení zdravotního stavu budete mít na průkaz ZTP/P nárok. Ještě před vydáním rozhodnutí o nepřiznání průkazu ZTP/P můžete vzít celou žádost o průkaz osoby se zdravotním postižením zpět.

Vzetí celé žádosti zpět je třeba doručit písemně. Pokud tedy vezmete žádost zpět, MPSV nevydá rozhodnutí. Bude vám platit původní průkaz ZTP/P, který se našel při ztrátě dokladů, resp. ten je platný i nyní, protože nedošlo k pravomocnému rozhodnutí o nároku na nový. Vzetí celé žádost zpět můžete učinit kdykoliv po podání odvolání, je pro vás ale výhodnější nechat celý proces ještě dále běžet.

Pokud vezmete žádost o průkaz ZTP/P zpět, je pravděpodobné, že ÚP zahájí řízení o nároku na průkaz z moci úřední, stejně tak i o nároku na příspěvek na mobilitu.

*Mgr. Eliška Škrancová
Poradna NRZP ČR v Brně*

Dostal jsem plný invalidní důchod, ale jak mi bylo sděleno, na průkaz ZTP to není. Chci se vás zeptat, jestli je nějaká průkazka, se kterou mám nárok na nějaké slevy – např. u různých vstupenek, při parkování, na pojištění atd.

Od ledna 2012 byly nastaveny úplně nové podmínky pro přiznání průkazu ZTP/P. Již nezáleží na samotné diagnóze (tedy ani na výši invalidního důchodu), ale na tom, jak jste schopen se o sebe postarat. Přiznaná invalidita nemá na získání průkazky žádný vliv a jiná slevová průkazka kromě www.seniorpasy.cz a www.rodinnepasy.cz a tankování se slevou nám není známa.

Rozhodně ale o průkaz můžete podat žádost a vyčkat, jak to dopadne. Průkaz vám bude přiznán pouze tehdy, bude-li uznáno, že nezvládáte alespoň jednu z následujících životních potřeb:

a) Mobilita: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem (popřípadě i s přerušováním zastávkami) v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů a používat dopravní prostředky včetně bariérových.

b) Orientace: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje

stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem a osobou, orientovat se v obvyklém prostředí a situacích a přiměřeně v nich reagovat.

Anebo nezvládáte více než polovinu níže uvedených životních potřeb (základní životní potřeby, dle 1. přílohy vyhl. č. 505/2006 Sb.:

a) Mobilita,

b) Orientace (viz výše)

c) Komunikace: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna porozumět se a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům a používat běžné komunikační prostředky.

d) Stravování: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít nebo dodržovat stanovený dietní režim.

e) Oblékání a obouvání: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se nebo manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

f) Tělesná hygiena: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu a holit se.

g) Výkon fyziologické potřeby: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, vyprázdnit se, provést očistu a používat hygienické pomůcky.

h) Péče o zdraví: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovená léčebná a ošetřovatelská opatření

a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky.

i) Osobní aktivity: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vstupovat do vztahů s jinými osobami, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání a volnočasové aktivity nebo vyřizovat své záležitosti.

j) Péče o domácnost: Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, obsluhovat topení a udržovat pořádek.

Pro zjednodušení si to zopakujeme. Kritéria pro přiznání průkazu jsou tedy dvojí a to následující:

- základní životní potřeby, kdy nezávládnutí mobility nebo orientace opravňuje k přiznání průkazu ZTP/P (s výjimkou sluchově postižených nad 18 let) a současně při opakovaném dopravování příspěvek na mobilitu (400 Kč/měs.), a potom
- nezávládnutí 3–4 potřeb = průkaz TP (současně příspěvek na péči v I. stupni = 800 Kč/měs.),
- nezávládnutí 5–6 potřeb = ZTP (současně příspěvek na péči ve II. stupni = 4 000 Kč/měs.),
- nezávládnutí 7 a více potřeb = ZTP/P (současně příspěvek na péči v III. nebo IV. stupni = 8 000 nebo 12 000 Kč/měs.).

O průkaz se žádá na Úřadu práce ČR.

Bude-li Vám přiznán průkaz ZTP nebo ZTP/P, pak na obecním úřadu obce s rozšířenou působností (na sociálním odboru) můžete požádat o vydání parkovacího průkazu („O7“). K vydání budete potřebovat občanský průkaz, „pasovou“ fotografii a průkaz ZTP nebo ZTP/P.

Další výhody pro osoby se ZP:

1) Dávky státní sociální podpory:

■ Příspěvek na bydlení – zde se nezohledňuje postižení, ale jen typ vlastnictví bytové jednotky, náklady na bydlení a příjmy všech osob mající v místě trvalý pobyt.

2) Dávky v hmotné nouzi (tyto dávky se ale odvíjí od majetkového zázemí a příjmů celé rodiny):

- Příspěvek na živobytí
- Doplatek na bydlení
- Mimořádná okamžitá pomoc.

3) Daňové výhody (Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů):

- Zaměstnanci – snížení daně (§ 35 ba)

- Zaměstnavatel – sleva na dani (§ 35)
- Plátce daně a zdravotně postižený
- Možnost přijímat dary – dárce možnost daňového odpočtu (§ 15)
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přídané hodnoty
- Vracení daně osobám se zdravotním postižením při zakoupení osobního automobilu (§ 85)
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí
- Osvobození od daně ze staveb (§ 9).

4) Zaměstnání (Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti):

- Fyzickým osobám se ZP se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce (§ 67–§ 84)
- Povinnosti zaměstnavatele a podpora zaměstnávání zdravotně postižených občanů (§ 81)
- Příspěvky pro zaměstnavatele.

5) Další výhody nevázané zákonem:

Pro držitele průkazu ZTP a ZTP/P a důchodce nabízejí některé organizace slevy:

- Slevy zemního plynu
- Slevy na komerční pojištění
- Slevy na nákup motorového vozidla
- Euroklíč
- Zvýhodněné tarify železniční dopravy v zemích CEMT
- Slevy na nájemném v takzvaných bytech zvláštního určení
- Jízdné v MHD
- Zlevněné vstupné.

*Mgr. Radka Pešlová
Poradna NRZP ČR v Brně*

Mám syna s postižením, má průkaz ZTP/P a chceme si pořídit tandemové kolo s vodičem vzadu. Platí ještě vyhl. č. 182/1991 Sb. s tím, že mohu požádat o příspěvek na koupi této rehabilitační pomůcky dle přílohy č. 4 ve výši až 50 %

Je mi líto, ale vyhláška č. 182/1991 Sb., byla zrušena k 31. 12. 2012. Nahradil ji zákon č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, odkud, bohužel, hodně kompenzačních pomůcek vypadlo. Mezi ty, na které již není možné přispívat, patří i příspěvek na „dvoukolo“, se kterým bylo tandemové kolo srovnatelné.

*PhDr. Leoš Spáčil
Poradna NRZP ČR v Brně*

Učím na speciální škole, jsem matka 16letého dítěte se IV. zdravotní skupinou a přiznaným průkazem ZTP/P. Je možné přiznat plný invalidní důchod dříve než před navršením 18 let? Z okolí znám

případy, kdy byl uznán plný invalidní důchod dítěti od 16 let, neboť je již invalidním od narození. Ve vyhlášce je, že od 16 let může pobírat důchod osoba, která se stala invalidní v důsledku úrazu.

Podstatné na vašem dotazu je to, že dítě plní povinnou školní docházku. Bez ohledu na to, zda je povinná školní docházka ukončena až v 26 letech nebo dříve, není to doba důchodového pojištění a pak nelze aplikovat ustanovení § 40 zákona o důchodovém pojištění, ve kterém se hovoří o potřebné době pojištění pro nárok na invalidní důchod.

Pokud tedy dítě, které není účastno důchodového pojištění (tzn. plní povinnou školní docházku), je uznáno invalidním kdykoliv před 18 rokem věku, nelze důchod přiznat dříve než od 18 let věku (ustanovení § 42 ZDP). Rozhodující je tedy to, zda k datu vzniku invalidity (tzn. k datu, kdy posudkový lékař stanovil, že dítě je invalidní) je splněna podmínka potřebné doby důchodového pojištění (ustanovení § 40 ZDP).

Pro vznik nároku na invalidní důchod u dětí není podstatné, zda invalidita vznikla následkem úrazu nebo onemocnění. Má to vliv jen tehdy, pokud se jedná o úraz pracovní, který byl příčinou vzniku invalidity, a pojištěnec nesplňuje podmínky potřebné doby pojištění. Ale to určitě není to, co jste měla na mysli.

*PhDr. Leoš Spáčil
Poradna NRZP ČR v Brně*

Jsem studentka VŠ a chtěla bych bydlet sama v zakoupeném bytě mých rodičů. Byt mají v osobním vlastnictví, ale já bych v bytě bydlela sama a měla tam trvalý pobyt. Měla bych nějaký nárok na příspěvek na bydlení? Rodiče mi platí stravu a školu. Děkuji za odpověď na uvedený email.

Neměla. Nárok na příspěvek může uplatnit (dle § 24 zák. č. 117/1995 Sb.) vlastník (zde se počítá i družstevník) nebo nájemce bytu. Vy nejste ani jedno.

Citace odst. 1 § 24 zák. č. 117/1995 Sb.: Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže

a) jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a

b) součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.

*Mgr. Radka Pešlová
Poradna NRZP ČR v Brně*

**Poradna NRZP: Tel.: 542 214 110,
542 214 111, poradnabrno@nrzp.cz,
www.poradnazp.cz**